

7. EVAKUÁCIA OBYVATEĽSTVA

Využitelnosť
v ročníkoch
a predmetoch

Ročník	Vyučovací predmet
1., 2., 3., 4.	PRV, VLA, MAT, TŠV, PV
5., 6., 7., 8., 9.	BIO, GEO, TŠV, MAT, TECH

Cieľ	Vhodne reagovať na vzniknutú nebezpečnú situáciu, uvedomiť si riziká, ktoré ohrozujú život.
------	---

Z dôležitých priemyselných a administratívnych stredísk, z miest pod niektorými vodnými dielami je pripravená evakuácia obyvateľstva. Ide o miesta, ktoré by sa stali možným cieľom nepriateľského napadnutia.

7.1 Pokyny pri evakuácii

Orgány civilnej obrany V takomto prípade venujú občanom pozornosť pokynom, ktoré na evakuáciu vydávajú orgány civilnej obrany, to znamená:

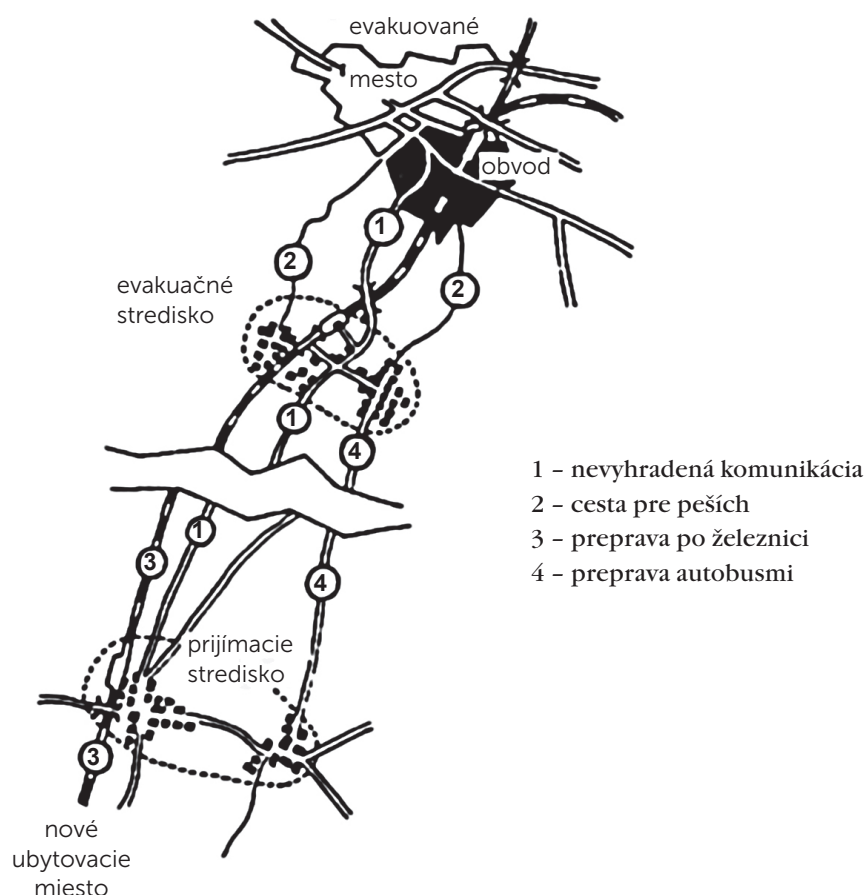
- ako sa vystrojiť na cestu,
- kedy a kam sa dostaviť (ktorými ulicami, cestami opustiť miesta pešo a ktoré ulice môžu použiť vozidlá),
- rešpektovať pokyny, odkiaľ sa odvezú osoby neschopné chôdze,
- všemožne prispievať k plynulému priebehu evakuácie, prekonávať ťažkosti, upevňovať súdržné vzťahy, pomáhať druhým a prísne dodržiavať pokyny riadiacich orgánov,
- v novom priestore okamžite hlásiť svoj príchod príslušným orgánom.

7.1.1 Hlavné opatrenia na zníženie škôd pred odchodom z domu

Môže nastať situácia, že na pokyn záchranných zložiek budete musieť veľmi rýchlo opustiť miesto, kde sa práve nachádzate. V takom prípade treba:

- vypnúť všetky elektrospotrebiče (vytiahnutím zástrčky zo zásuvky), odpojiť antény,
- všade uhasiť oheň (vrátane plamienka v ohrievači vody),
- zavrieť uzávery vody, plynu a pary,
- prelepiť okenné tabule krížom papierovými páskami (na zvýšenie odolnosti skla voči tlaku a na ochranu pred poranením črepinami) a, pokiaľ možno, vysadiť vnútorné okná,
- pripraviť si najnutnejšie veci a evakuačnú batožinu,
- zamknúť, prípadne zabezpečiť byt.

Organizácia evakuácie obyvateľstva

7.1.2 Vybavenie osôb pri evakuácii

- Účelné oblečenie a obutie. Pohodlné teplé oblečenie, ktoré zakrýva čo najväčšiu časť povrchu tela, pevné a pohodlné topánky.
- Prostriedky individuálnej ochrany. Ochranná maska, prostriedky improvizovanej ochrany (kombinézy, rukavice – najlepšie zo „šuštiakoviny“, impregnovaný plášť do dažďa s kapucňou), OZB, vata do uší, osobný dozimeter a podobne.
- Osobné veci. Lieky podľa osobnej potreby, osobné doklady, peniaze a cenné veci, vreckový nôž, povrázok, gumičky, sviečka, zápalky, kniha, spoločenská hra, potreby na šitie, vrecková lampa, rezervná batéria, tranzistorové rádio, listový papier so známami, miska na jedlo a príbor, hrnček, otvárač na konzervy, varič a tuhý lieh.
- Ďalej veci, ktoré máme v úkrytovej batožine. Pridáme však ďalšiu bielizeň, oblečenie, obuv, nočnú bielizeň a domácu obuv.
- Zásoba potravín a vody na dva – tri dni.

7.1.3 Evakuačná batožina

Vhodný je pleciak alebo kufr na kolieskach s menovkou (pre deti s hmotnosťou do 25 kg, pre dospelých do 50 kg).

Ďalším vybavením môže byť palica (vhodná teleskopická) na opieranie a nosenie batožiny, prípadne bicykel či ručný vozík.

Evakuačná batožina

Evakuačná batožina (do 50 kg pre dospelých, do 25 kg pre deti): osobné doklady a cennosti; osobné lieky a obvazy; základné potraviny; čaj (voda); predmety osobnej hygieny, predmety dennej potreby; vreckový lampáš, sviečka, zápalky; domáca obuv; prikrývka (spací vak); bielizeň a rezervný odev; obuv a nepremokavý plášť

Kontrolné otázky

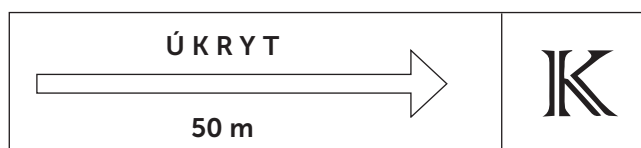
1. Čo zahŕňa kolektívna ochrana?
2. Prečo sa evakuje obyvateľstvo z ohrozených priestorov?
3. Čo obsahuje evakuačná batožina?

7.2 Ukrytie obyvateľstva

Na ukrytie obyvateľstva slúžia:

- a) **Stále (tlakovo odolné) úkryty** – budujú sa v mieri v ohrozených mestách a objektoch, poskytujú ochranu pred účinkami zbraní hromadného ničenia.
- b) **Stále protiradiačné úkryty** – budujú sa v mieri, poskytujú ochranu pred rádioaktívnym zamorením a ožiarením. Zosilnené stále protiradiačné úkryty poskytujú aj čiastočnú ochranu pred účinkami tlakovej vlny.
- c) **Protiradiačné úkryty budované svojpomocne** – budujú sa v podzemných alebo suterénnych miestnostiach budov alebo poľným spôsobom. Na označenie úkrytov a ciest, ktoré k nim vedú, sa používajú orientačné tabuľky.

Orientačná tabuľka na označenie úkrytu

7.2.1 Protiradiačné úkryty

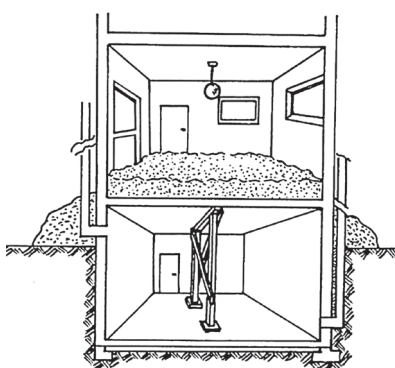
- Priestory vhodné na budovanie protiradiačných úkrytov

Hlavným spôsobom ochrany pred rádioaktívnym zamorením (ďalej len Ra zamorením) a ožiarením je ukrytie v protiradiačných úkrytoch (PRÚ) doplnené o použitie prostriedkov individuálnej protichemickej ochrany. Tým sa zabráňuje ožiareniu nad prípustnú dávku, zamoreniu odevov a neukrytých častí tela, ktoré u nechránených osôb môže spôsobiť chorobu z ožiarenia, ktorá sa v ťažkých prípadoch končí smrťou.

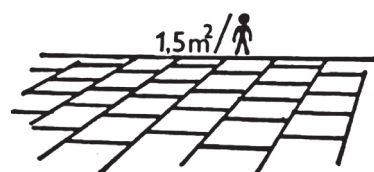
Preto sa PRÚ budujú v každej osade, obci, meste. Sú to upravené, najlepšie podzemné priestory budov a stavieb, zabezpečujúce ochranu obyvateľstva pred Ra spadom a zamorením, vonkajším i vnútorným ožiarением a svetelným žiarením. V prípade nedostatku priestorov v budovách sa budujú poľným spôsobom.

Pre jednu ukrývanú osobu sa musia zaistiť najmenej 1,5 metrov štvorcových podlahovej plochy v poľnom úkryte 0,5 metrov štvorcových.

PRÚ má byť vybudovaný blízko miesta pobytu ukrývaných, aby sa doň dalo v prípade ohrozenia rýchlo dostať. Obvodové steny a povala musia byť dostatočne hrubé (pevné tehlové alebo betónové steny), pokiaľ možno s najmenším počtom otvorov (okených, dverových, násypových, vetracích, komínových). Pivnicou nesmie prechádzať vedenie vysokotlakovej pary, horúcej vody, plynu, vysokého napätia a pod. Je vhodné situovať PRÚ do dvora, ktorý je viac chránený a umožňuje vybudovať núdzový východ.

Protiradiačný úkryt

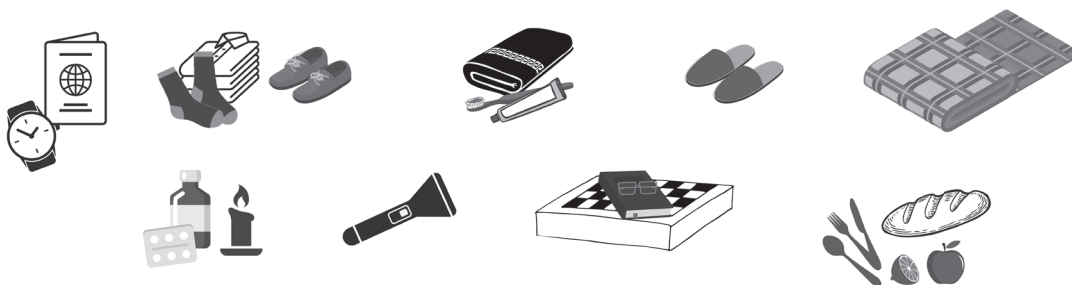
Norma podlahovej plochy PRÚ na jednu osobu

7.2.2 Úkrytová batožina

Odporúčaná hmotnosť úkrytovej batožiny: 10 – 15 kg

✓ Čo nemá chýbať v úkrytovej batožine?

Osobné doklady, dôležité dokumenty, peniaze, cennosti malých rozmerov, osobné lieky, vitamíny a nevyhnutné zdravotnícke potreby, základné trvanlivé potraviny a nápoje v nepriepustných obaloch na dva – tri dni, predmety osobnej hygieny a dennej potreby, náhradná bielizeň, odev, obuv, nepremokavý plášť, prikrývka, spací vak, vrecková lampa, sviečka a zápalky, mobilný telefón, pre deti nezabudnite pribaliť hračku.

✓ Zoznam vecí, ktoré je zakázané brať do úkrytu

Zbrane všetkého druhu, alkohol a iné návykové látky, zapáchajúce a ľahko zápalné látky, objemné predmety, kočíky, periny, domáce zvieratá, psy, mačky, zapalovače, cigarety, ponorné variče, jedlá podliehajúce rýchlemu znehodnoteniu.

Zakázané veci v úkryte

7.2.3 Úkrytový poriadok

Všetci občania sú povinní správať sa podľa úkrytového poriadku.

Povinnosti dospelých Každý dospelý človek prítomný v úkryte **je povinný** sa oboznámiť s obsahom poriadku, dodržiavať ho a dbať na to, aby ho dodržiavali aj deti a osoby, o ktoré sa v úkryte stará.

Musí sa správať podľa pokynov veliteľa úkrytu a ostatných členov úkrytového družstva, udržiavať v pohotovosti svoje prostriedky individuálnej ochrany, dodržiavať striedmosť v jedle a pití, dodržiavať osobnú hygienu, udržiavať prísnu čistotu, pokojne sa správať a podľa potreby vykonávať práce určené veliteľom úkrytu, pomáhať pri likvidácii škôd a pri vyslobodzovaní zo zavaleného úkrytu.

Zákaz prinášania **Do úkrytu sa nesmú prinášať** ľahko zápalné látky, zapáchajúce predmety, potravinu ľahko podliehajúcu skaze, objemné veci (periny, detské kočíky, veľké kufre a podobne), zbrane všetkých druhov, domáce zvieratá, nesmie sa fajčiť, robiť hluk, hlasno rozprávať a zbytočne chodiť.

Bez povolenia veliteľa nesmie nikto opustiť úkryt, premiestňovať jeho zariadenie, zapáľovať lampy, sviečky alebo iné zdroje zhoršujúce kvalitu vzduchu, zapínať rozhlasový prijímač.

Ak to nariadil veliteľ, môžu osoby v úkryte jesť a piť iba v určenom čase.

Opustiť úkryt možno iba po rozhodnutí veliteľa úkrytu, a to spôsobom, ktorý určí on.

Dôležité adresy:
 Štáb civilnej obrany obce:
 Stanica prvej pomoci:
 Zhromaždisko osôb, ktorým sa zničilo obydlie:
 Ďalšie údaje podľa potreby
 Náčelník CO obce

Kontrolné otázky

1. Aké typy úkrytov poznáte?
2. Ktoré veci si majú občania brať do úkrytu?
3. Ktorými zásadami sa riadi správanie občanov v úkryte?

